

เอกสารประกอบการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชุดพระพุทธศาสนานำพาชีวิตเป็นสุข

เล่มที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ

โดย สอาด ชาญสูงเนิน

โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านหนองสาหร่าย) อำเภอปากช่อง
กองการศึกษา เทศบาลเมืองปากช่อง
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

เนื้อหา 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา
หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น
มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่าง
สันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.5/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา
ที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนา
ชาติไทย

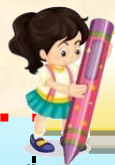
ส 1.1 ป.5/2 สรุปรูปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจ
สำคัญหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

- มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา
- การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย
- สรูปพุทธประวัติ (ทบทวน)
- โปรดพระพุทธบิดา (เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์)
- พุทธกิจสำคัญ ได้แก่ โลกัตถจริยา ญาติตถจริยา และ พุทธัตถจริยา

จุดประสงค์

1. อธิบายพระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย (K)
2. จำแนกมรดกทางวัฒนธรรมของพระพุทธศาสนาและหลักในการพัฒนาชาติไทย (P)
3. เห็นคุณค่าพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย(A)
4. อธิบายพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการเสด็จออกผนวช (K)
5. ลำดับเหตุการณ์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ได้ (P)
6. เห็นคุณค่าการศึกษาพุทธประวัติเพื่อนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง (A)

แบบทดสอบก่อนเรียน

เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ
จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำ
เครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดถือว่าเป็นมรดกที่สำคัญของพระพุทธศาสนาที่สำคัญต่อประเทศไทย

- ก. พระพุทธรูป
- ข. หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า
- ค. พระสงฆ์ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา
- ง. ศาสนสถาน และโบราณสถานต่างๆ

2. ในสมัยก่อน พ่อแม่มักพาลูกชายไปเรียนหนังสือกับใคร

- ก. ทหาร
- ข. พระสงฆ์
- ค. ผู้ใหญ่บ้าน
- ง. ญาติผู้ใหญ่

3. พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยเหลือหลอมพฤติกรรมของคนในสังคม ยกเว้น ข้อใด

- ก. ความสามัคคี
- ข. ความเมตตากรุณา
- ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ง. ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

4. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย

- ก. เพราะประเทศไทยมีวัดและพระสงฆ์เป็นจำนวนมาก
- ข. เพราะวัฒนธรรมของไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย
- ค. เพราะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย
- ง. เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

5. ศิลปะในข้อใดที่มีการสร้างสรรค์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่

- ก. งานหัตถกรรมเครื่องจักสาน
- ข. งานแกะสลักผักผลไม้
- ค. งานจิตรกรรมฝาผนัง
- ง. งานเครื่องปั้นดินเผา

6. ธรรมในข้อใดเป็นเหตุให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช

- ก. เทวทูต 4
- ข. สังขาร 4
- ค. อวิชชา 4
- ง. ธาตุ 4

7. พระสิทธัตถะกระทำความเพียรเป็นเวลานานเท่าใดจึงตรัสรู้

- ก. 4 ปี
- ข. 5 ปี
- ค. 6 ปี
- ง. 7 ปี

8. เพราะเหตุใดผู้ที่ไปทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้เสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์จึงไม่กลับมาแจ้งข่าว

- ก. ทำงานไม่สำเร็จจึงไม่กล้ากลับมา
- ข. ตามหาพระพุทธเจ้ายังไม่พบ
- ค. ระหว่างทางถูกโจรป่าทำร้าย
- ง. ได้ฟังธรรมแล้วทูลขอบวช

9. พุทธกิจ หมายถึงข้อใด

- ก. การงานที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
- ข. การบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้า
- ค. การสะสมบารมีของพระพุทธเจ้า
- ง. การปรินิพพานของพระพุทธเจ้า

10. พระพุทธเจ้าเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์เพื่อทำพุทธกิจด้านใด

- ก. โลกัตถจริยา
- ข. ญาติัตถจริยา
- ค. พุทธัตถจริยา
- ง. พุทธจริยา

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา ถือเป็นศาสนาประจำชาติไทย เพราะคนไทยส่วนใหญ่ และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์นับถือพระพุทธศาสนาและได้นำหลักธรรม คำสั่งสอนต่างๆของพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำรงชีวิต จึงกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อชาติไทย ดังนี้

พระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษที่มีการสั่งสมและถ่ายทอด แก่ชนรุ่นหลังๆ ต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนกลายเป็นมรดกและเป็นสมบัติอันล้ำค่าของสังคมไทย

สังคมไทยกับพระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กัน ทั้งในทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม สำหรับในทางวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา มีอิทธิพลในด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านรูปธรรม

มรดกทางวัฒนธรรมด้านรูปธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลปกรรมด้านต่างๆ เป็นผลงานสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดออกมาให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านสถาปัตยกรรม เช่น โบสถ์ วิหาร สถูป เจดีย์

ด้านประติมากรรม เช่น พระพุทธรูป หรือแม้กระทั่งด้านจิตรกรรม เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง สิ่งเหล่านี้เกิดจากแรงศรัทธา ความเชื่อ และความเลื่อมใสของผู้สร้างที่มีต่อพระพุทธศาสนา ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมประจำชาติไทยได้อย่างเด่นชัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักจะสร้างและตกแต่งอย่างประณีตวิจิตร และงดงามเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะผู้สร้าง สร้างด้วยความศรัทธาเพื่อให้เป็นสมบัติของส่วนรวม และเป็นมรดกตกทอดแก่ชนรุ่นหลังต่อไป

ภาพ : วัดสว่างบุรีพาราม อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
ที่มา สอาด ชาญสูงเนิน , 2556

2. ด้านจิตใจ

การที่คนไทยนับถือพระพุทธศาสนามาช้านาน ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยผูกพันกับพระพุทธศาสนา แทรกอยู่ในแนวคิดและความเชื่อจนหล่อหลอมจิตใจ และลักษณะนิสัยของคนไทยอยู่หลายประการ เช่น ความมีเหตุผล มีใจกว้าง มีน้ำใจ มีความเป็นมิตร รวมทั้งมีค่านิยมที่ดีงามในเรื่องความกตัญญูกตเวที การเคารพผู้อาวุโส การรู้จักพอ

นอกจากนี้ประเพณีต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ตลอดจนเทศกาลประจำปี ก็ล้วนเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นเครื่องผูกพันจิตใจให้ชาวพุทธเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ประเพณีเหล่านี้ยังมีส่วนโน้มน้าวจิตใจของผู้ปฏิบัติให้รู้จักเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีเมตตาธรรม

พระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและกลมกลืนอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยจนฝังลึกเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยด้านต่างๆ และมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จึงกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าของชาติไทย

แบบฝึกกิจกรรมที่ 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

- .....1. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติไทย
- .....2. คนไทยส่วนใหญ่และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงนับถือศาสนาพุทธ
- .....3. คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ มีความเป็นมิตร มีความกตัญญู ส่วนหนึ่งมาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา
- .....4. มรดกทางวัฒนธรรมด้านรูปธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลปกรรมด้านต่างๆ
- .....5. วัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมทางพระพุทธศาสนา
- .....6. จิตกรรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม เป็นมรดกทางศาสนาด้านจิตใจ
- .....7. ความเห็นแก่ตัวเป็นพฤติกรรมของคนไทยที่ได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนา
- .....8. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นมรดกทางด้านจิตใจที่สืบทอดมาจากพระพุทธศาสนา
- .....9. พระพุทธรูป เป็นผลงานด้านจิตรกรรม
- .....10. หลักคำสอนของแต่ละศาสนามาเหมือนกัน จึงนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันไม่ได้

ใบความรู้ที่ 2

พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

ประวัติศาสตร์ชาติไทยมีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับพระพุทธศาสนามาโดยตลอด คนไทยได้นำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาประพฤติปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน และนำมาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้ามาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่คนไทยนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่างๆ มีดังนี้

1. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมและเสียหาย แต่ให้มีกิน มีใช้ และดำรงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาด้านนี้จึงเน้นไปที่การพัฒนาคนเป็นหลัก ซึ่งจะต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กันทั้ง 3 ด้าน คือ

1) ด้านพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต ตลอดจนการทำมาหากิน(ศีล)

2) ด้านจิตใจ ได้แก่การพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มั่นคงมีคุณธรรม

และมีความสงบ (สมาธิ)

3) ด้านปัญญา ได้แก่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ แนวความคิด ทักษะ และค่านิยม เพื่อให้รู้จักสิ่งต่างๆ และรู้ว่าควรปฏิบัติตนต่อสิ่งนั้นอย่างไร (ปัญญา)

การพัฒนาทั้ง 3 ด้านนี้ตามหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า **ไตรสิกขา**

นอกจากนี้การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม
เราสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องอื่นๆ
เช่น ภาวนา 4 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ดังนี้

1. พัฒนากาย เป็นการ
พัฒนาการใช้ชีวิตให้เหมาะสม
ถูกต้อง และมีประโยชน์ ให้รู้จัก
ความพอดี ประหยัด เรียบง่าย
มีวินัย และรู้จักให้เกียรติซึ่งกัน
และกัน

2. พัฒนาศีล เป็นการ
พัฒนาความประพฤติให้
สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นใน
สังคมได้อย่างมีความสุข ด้วย
ความรัก ความเมตตา และ
ความมีไมตรีจิตต่อกัน

ภาวนา 4

3. พัฒนาจิตใจ เป็นการ
พัฒนาความรู้สึกลึกซึ้งคิดให้
ถูกต้องดีงาม มีสติ สมาธิ เป็น
มิตรต่อกัน ไม่คิดอิจฉาริษยา
กัน และรู้จักอดทนอดกลั้น

4. พัฒนาปัญญา
เป็นการพัฒนาความคิดให้รู้จัก
ไตร่ตรอง มีเหตุผล เข้าใจ และ
รู้เท่าทันถึงการเปลี่ยนแปลง
ไม่ยึดติด ไม่ยึดมั่นถือมั่น
จนเกินไป

หลักธรรมที่สำคัญอีกหมวดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย คือ อริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่ใช้แก้ปัญหาชีวิต และปัญหาประเทศชาติได้ ประกอบด้วย ทุกข์ (ปัญหา) สมุทัย (สาเหตุของปัญหา) นิโรธ (ความหมดไปของปัญหา) มรรค (วิธีแก้ปัญหา)

1. **การพัฒนาจิตใจ** การพัฒนาชาติไทยต้องพัฒนาให้สมดุลทั้งด้านวัตถุและจิตใจ สำหรับการพัฒนาจิตใจมีหลักธรรมมากมายที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ เช่น โอวาท 3 ดังนี้

1. **ไม่ทำชั่ว** คือ การทำไม่ดี อันเป็นสาเหตุทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เช่น ลักขโมย ฉ้อโกง ปล้นฆ่า และทำร้ายกัน

2. **ทำความดี** คือ การทำสิ่งที่ดีงาม ซึ่งทำไปแล้วไม่ทำให้ตนเอง และผู้อื่นเดือดร้อน เช่น มีเมตตากรุณาต่อกัน มีความเผื่อแผ่กัน

3. **ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส** คือ การทำจิตใจของตนให้ปราศจากความเศร้าหมอง ขุ่นมัว ด้วยการฝึกฝนอบรมจิตให้เกิดความสดใสเบิกบาน

แบบฝึกกิจกรรมที่ 2

พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

- .....1. ประวัติศาสตร์ชาติไทย มีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับพระพุทธศาสนา มาโดยตลอด
- .....2. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมจะเน้นไปในการพัฒนาคนเป็นหลัก
- .....3. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อม จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆกัน 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ และด้านปัญญา
- .....4. การพัฒนาด้านพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ทั้ง 3 ด้านนี้ ตามหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า ไตรสิกขา
- .....5. การพัฒนาด้านปัญญา คือการพัฒนาพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต
- .....6. ภาวนา 4 ประกอบด้วย พัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิตใจ และพัฒนาปัญญา
- .....7. หลักธรรมที่สำคัญอีกหมวดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย คือ อริยสัจ 4
- .....8. อริยสัจ 4 ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา และมรรค
- .....9. การพัฒนาชาติไทยต้องพัฒนาให้สมดุลทั้งด้านวัตถุ และจิตใจ
- .....10. หลักธรรมเรื่องโอวาท 3 คือ ไม่ทำชั่ว ทำความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส

ใบความรู้ที่ 3

1

พุทธประวัติ

พุทธประวัติ คือเรื่องราวของพระพุทธเจ้า เริ่มตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ จนถึงปรินิพพาน เราเป็นชาวพุทธควรศึกษาพุทธประวัติให้รู้ และเข้าใจถูกต้อง

สรุปพุทธประวัติ

พระพุทธเจ้า มีพระนามเดิมว่า **สิทธัตถะ** เป็นพระราชโอรสของ **พระเจ้าสุทโธทนะ** กษัตริย์ผู้ครองกรุงกบิลพัสดุ์ กับ **พระนางสิริมหามายา** ประสูติเมื่อวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ใต้ต้นสาละ ณ สวนลุมพินีวัน ซึ่งอยู่ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ เมื่อพระชนมายุได้ 7 วัน พระราชมารดาสวรรคต เจ้าชายสิทธัตถะจึงได้รับการเลี้ยงดูจาก **พระนางประชาบดีโคตรมี** ต่อมาเมื่อเจริญวัยได้ทรงเข้ารับการศึกษา ความรู้ต่างๆ จากครุวิศวามิตร จนแตกฉาน และเมื่อพระชนมายุ 16 พรรษา ได้ทรงอภิเษกสมรสกับ **เจ้าหญิงยโสธรา(พิมพา)** มีพระโอรสพระองค์หนึ่งนามว่า **ราहुล**

2

พระกุมารโพธิสัตว์ประสูติแล้วเสด็จพระราชดำเนิน 7 ก้าวมีดอกบัวทิพย์รองรับพระบาท

3

เจ้าชายสิทธัตถะทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงยโสธรา(พิมพา)

เจ้าชายสิทธัตถะได้เสด็จประพาสพระราชอุทยาน ทรงเห็นสภาพความเป็นจริงของชีวิตที่เรียกว่า เทวทูต 4 คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และ สมณะ เมื่อทรงเห็นคนแก่ คนเจ็บ และคนตาย ก็ทรงเกิดความสลดพระทัย และเข้าใจ ความจริงของชีวิต ว่า มีแต่ความทุกข์ ต่อมาทรงเมื่อทรงเห็นสมณะ (นักบวช) ซึ่งมีกิริยาสงบ ทรงพอพระทัย และเห็นว่าหนทางนี้ (การเป็นนักบวช) น่าจะทำให้พ้นจากความทุกข์ได้ เมื่อพระชนมายุ 29 พรรษา ทรงตัดสินใจพระทัยเสด็จออกผนวช เพื่อแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ หลังจากที่ได้แสวงหาหนทางพ้นทุกข์ อยู่ยาวนานถึง 6 ปี ก็ได้ตรัสรู้หรือริยสัจ 4 เป็นพระพุทธเจ้าในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 และได้ทรงประกาศหลักธรรมที่ตรัสรู้ ให้ผู้อื่นได้รู้ และปฏิบัติตาม โดยทรงแสดงธรรมโปรด

ปัญจวัคคีย์ เป็นกลุ่มแรกที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ทำให้มีพระสงฆ์สาวก และพระรัตนตรัยครบทั้ง 3 ต่อจากนั้นคำสอนของพระองค์ ก็แพร่หลายเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

4

เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จประพาสอุทยานหลวงทอดพระเนตรเทวทูต
4 ประการ คือคนแก่ คนเจ็บป่วย คนตาย และบรรพชิต

5

เจ้าชายสิทธัตถะทรงตัดสินพระทัยจะเสด็จออกผนวชขณะที่มี
พระชนมายุ 29 พรรษา วันเดียวกับที่พระโอรสราหุลประสูติ

6

เจ้าชายสิทธัตถะพระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยาด้วยวิธีการต่างๆ เป็นเวลาถึง 6 ปีโดยมีหมู่ปัญจวัคคีย์คอยเฝ้าปรนนิบัติ

7

เจ้าชายสิทธัตถะทรงตรัสรู้ร้อยสี่ 4 สำเร็จพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แบบฝึกกิจกรรมที่ 3

สรุปพุทธประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความต่อไปนี้เติมลงใน ที่สัมพันธ์กับข้อความแต่ละข้อ

สิทธัตถะ สอนลูมพินีวัน วันประสูติ ยโสธราหรือพิมพา ราहुล
เทวทูต 4 พระนางปชาบดีโคตรมี ปัญจวัคคีย์ อริยสัจ 4 ครูวิศวามิตร

1. พระพุทธเจ้าประสูติที่
2. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า
3. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 คือ
4. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ที่เจ้าชายสิทธัตถะพบคือ
5. เมื่อพระมารดาสวรรคต เจ้าชายสิทธัตถะทรงได้รับการเลี้ยงดูจาก
6. เจ้าชายสิทธัตถะอภิเษกสมรสกับพระนาง
7. เจ้าชายสิทธัตถะ มีพระโอรสชื่อ
8. เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษาศิลปวิทยาการต่างๆ กับ
9. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรียกว่า
10. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรด เป็นกลุ่มแรก

เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์

หลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้และได้ประกาศพระศาสนาแล้วพระเจ้าสุทโธทนะผู้เป็นพระราชบิดาทรงทราบข่าว มีพระประสงค์ที่จะทอดพระเนตรพระราชโอรส จึงส่งอำมาตย์ นามว่า กาฬุทายี ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เพื่อทูลให้เสด็จมายังกรุงกบิลพัสดุ์ และเมื่ออำมาตย์กาฬุทายีได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และได้ฟังธรรมเทศนา ก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธา และทูลขอบวช หลังจากบวชแล้ว กาฬุทายีอำมาตย์ได้ทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ ตามพระดำรัสของพระเจ้าสุทโธทนะ

พระพุทธเจ้าทรงรับคำและได้เสด็จมายังกรุงกบิลพัสดุ์ พร้อมกับเหล่าพุทธสาวกจำนวน 20,000 รูป โดยประทับอยู่ ณ วัดนิโครธาราม กรุงกบิลพัสดุ์และรุ่งเช้าก็ทรงเสด็จออกมารับบิณฑบาตตามปกติ แล้วจึงเสด็จเข้าไปในพระราชวัง พระเจ้าสุทโธทนะได้เสด็จออกมาต้อนรับพร้อมด้วยพระประยูรญาติ และมีพระญาติที่มีอาวุโสบางพระองค์แสดงอาการไม่เลื่อมใสเนื่องจากมองเห็นว่า พระพุทธเจ้าทรงมีอาวุโสน้อยกว่า และผู้ที่มีอายุคราบบุตรหลานมานั่งข้างหน้า เพื่อถวายเป็นอภิวาทพระพุทธเจ้า ส่วนพวกตนพากันถอยออกมานั่งข้างหลังและไม่ยอมถวายเป็นอภิวาท ทำให้พระพุทธเจ้าทรงแสดงพุทธานุภาพให้ปรากฏโดยการลอยพระองค์สู่อากาศเหนือเศียรพระประยูรญาติเพื่อลดทิฐิมานะของพระประยูรญาติ

แล้วเสด็จประทับบนพระพุทธรูปอาสน์ ทันใดนั้นก็เกิดฝนโบกขรพรรษ ตกลงมา ฝนโบกขรพรรษนี้มีลักษณะเป็นน้ำฝนสีแดง ผู้ใดปรารถนาให้เปียกกายจึงจะเปียก ผู้ใดไม่ปรารถนาให้เปียกกายก็จะไม่เปียก จากเหตุการณ์ที่ปรากฏนี้ทำให้พระพุทธรูปบิดาและพระประยูรญาติต่างชื่นชมพระบารมี เมื่อพระเจ้าสุทโธทนะ เสด็จกลับพระราชวังโดยที่พระองค์ไม่ได้นิมนต์พระพุทธรูปเจ้าเข้าไปเสวยพระกายาหารในพระราชวัง ดังนั้นเมื่อเวลาเช้าของวันต่อมาพระพุทธรูปเจ้าพร้อมกับพระสาวกได้ออกบิณฑบาตตามปกติ ความทราบถึงพระเจ้าสุทโธทนะ พระองค์ทรงตกพระทัยมาก และได้เสด็จไปทูลตักพ้อต่อว่าพระองค์มีความรู้สึกอับอายมาก ที่พระพุทธรูปเจ้าไปเที่ยวขออาหารจากผู้คนโดยทั่วไป ทั้งที่เป็นพระราชโอรสของพระมหากษัตริย์ ซึ่งพระพุทธรูปเจ้าทรงตรัสว่า การเสด็จออกบิณฑบาตนั้นเป็นประเพณีของพระพุทธรูปเจ้าทั้งหลาย พร้อมทั้งแสดงธรรมโปรดพระพุทธรูปบิดาจนสำเร็จโสดาปัตติผล พระเจ้าสุทโธทนะได้ทูลอาราธนาพระพุทธรูปและสาวกเข้าไปฉันภัตตาหารในพระราชวัง และเมื่อพระพุทธรูปเจ้าเสวยภัตตาหารแล้วได้แสดงพระธรรมเทศนา ในการนี้พระเจ้าสุทโธทนะได้ฟังธรรมและทรงบรรลุพระสัทธรรมมีผล พระนางปชาบดีทรงบรรลุโสดาปัตติผล และในวันต่อมาพระพุทธรูปเจ้าได้เสด็จไปเทศนาโปรดพระนางพิมพาจนบรรลุโสดาปัตติผล เมื่อพระพุทธรูปเจ้าจะเสด็จจากกรุงกบิลพัสดุ์ ได้มีเชื้อพระวงศ์ทั้งฝ่ายศากยวงศ์ และโกลิยวงศ์ออกฉวนวชตามพระพุทธรูปเจ้าอีก 6 พระองค์

ในการเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ในครั้งนี้ พระนางพิมพาได้ทรงพาพระราหุล พระราชโอรส มาเข้าเฝ้าพระพุทธรูปเจ้า และให้พระราหุลทูลขอราชสมบัติ ซึ่งในการนี้พระพุทธรูปเจ้าทรงไม่ประทานให้ เนื่องจากพระองค์เห็นว่าราชสมบัตินั้นเป็นของไม่เที่ยง แต่สิ่งที่ควรจะมีมอบให้แก่พระราชโอรสคือ อริยทรัพย์ ดังนั้นจึงทรงรับสั่งให้พระสาวิตรีทำการอุปสมบทให้แก่พระราหุล โดยที่พระราหุลทรงมีพระชนมายุเพียง 9 พรรษา จึงไม่สามารถบวชเป็นพระภิกษุได้ จึงได้บรรพชาเป็นสามเณร

ทำให้พระราหุลเป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา ความเรื่องนี้ทราบถึงพระกรรมพระเจ้าสุทโธทนะว่า พระราหุลได้ทรงบรรพชาเป็นสามเณร ทำให้พระเจ้าสุทโธทนะทรงเสียพระทัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหมดรัชทายาทที่จะสืบสมบัติ และพระองค์ได้ทรงขอพระพุทธเจ้าว่าต่อไปภายภาคหน้าขอให้พระสงฆ์สาวกจะต้องไม่จัดการบรรพชา หรืออุปสมบทให้แก่บุตรที่บิดามารดายังไม่อนุญาต ทำให้พระพุทธเจ้าได้ทรงออกพุทธบัญญัติว่า “ถ้าบุคคลใดมีความต้องการจะบวชในพระพุทธศาสนาจะต้องได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก่อน”

8

พระกาฬุทายีเถระได้เหาะไปบิณฑบาตในพระราชวังหลวง กรุงกบิลพัสดุ์ แล้วนำบาตรที่พระเจ้าสุทโธทนะ พระราชบิดาใส่มาถวายพระพุทธเจ้าเป็นประจำทุกวันเป็นเหตุการณ์ระหว่างเสด็จกลับสู่กรุงกบิลพัสดุ์

9

พระพุทธเจ้าทรงเสด็จบิณฑบาตในชานกรุงกบิลพัสดุ์เมืองราชคฤห์ พร้อมหมู่สงฆ์สาวก 2,000 รูปพระเจ้าสุทโธทนะ พระราชบิดา ทรงเสด็จไปตัดพ้อติเตียนความประพฤติกษัตริย์ (บิณฑบาต) ตรัสว่า ผิดธรรมเนียมของกษัตริย์ชัฏติยวงศ์เป็นเหตุการณ์ระหว่างเสด็จกลับสู่กรุงกบิลพัสดุ์

10

พระพุทธองค์ทรงเสด็จไปโปรดพระนางพิมพาและพระราหุลราชกุมาร

เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

- .....1. พระเจ้าสุทโธทนะทรงส่งครูวิศวามิตรไปทูลเชิญพระพุทธเจ้าเสด็จ
กรุงกบิลพัสดุ์
- .....2. อำมาตย์กาฬทายี ได้เข้าเฝ้าและฟังธรรมเทศนาก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธา
และทูลขอบวช
- .....3. พระพุทธเจ้าได้เสด็จมากรุงกบิลพัสดุ์พร้อมเหล่าพุทธสาวกจำนวน
20,000 รูป
- .....4. พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทับอยู่ ณ วัดเวฬุวันวิหาร กรุงกบิลพัสดุ์
- .....5. พระพุทธเจ้าทรงแสดงพุทธานุภาพให้ปรากฏโดยการลอยพระองค์สู่อากาศ
เหนือเศียรพระประยูรญาติ เพื่อลดทิฐิมานะของพระประยูรญาติ
- .....6. ฝนโบกขรพรรษมีลักษณะเป็นน้ำฝนสีขาวบริสุทธิ์
- .....7. พระพุทธเจ้ารับสั่งให้พระสาวิตฺรทำการอุปสมบทให้แก่พระราหุล
- .....8. พระราหุลบรรพชาเป็นสามเณรเมื่อมีพระชนมายุ 10 พรรษา
- .....9. พระราหุลเป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา
- .....10. พระพุทธเจ้าได้ทรงออกพุทธบัญญัติว่า “ถ้าบุคคลใดมีความต้องการจะบวช
ในพระพุทธศาสนาจะต้องได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก่อน”

พุทธกิจสำคัญ

พุทธกิจ หมายถึง กิจที่พระพุทธทรงบำเพ็ญการงานที่พระองค์ควรกระทำ ซึ่งในระยะเวลา 45 พรรษา ที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ทรงปฏิบัติพุทธกิจต่างๆ มากมาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านสำคัญดังนี้

1. โลกัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาวโลก ภายหลังจากจากตรัสรู้และเสวยวิมุตติสุข (ความสุขอันเกิดจากการหลุดพ้นกิเลส) ได้ตัดสินพระทัยเสด็จเผยแผ่สิ่งที่พระองค์ตรัสรู้ เพื่อประโยชน์แก่มหาชนในแคว้นต่างๆ
2. ญาติัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์แก่พระประยูรญาติทั้งทางฝ่ายพระพุทธบิดา และพระพุทธานุชา เช่นเสด็จไปแสดงธรรมโปรดพระราชบิดา ให้ราหุลกุมาร พระโอรสทรงเป็นสามเณร บวชให้แก่พระอานนท์ นันทะ พระนางพิมพา พระนางปชาบดีโคตมี
3. พุทธัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์โดยฐานะเป็นพระพุทธเจ้า ตามหน้าที่และความรับผิดชอบของพระองค์ เช่น ทรงบัญญัติพระวินัยให้เป็นหลักปกครองพระสงฆ์ ทรงสถาปนาพุทธบริษัท 4 ให้เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนา

พุทธกิจสำคัญ ตลอดเวลา 45 พรรษา นับตั้งแต่ตรัสรู้มา พระพุทธเจ้าทรงอาศัยพระมหากรุณาคุณ เสด็จประกาศศาสนาเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในแว่นต่าง ๆ โดยไม่ทรงเห็นแก่ความยากลำบาก ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนได้รับความสุข ความสงบ และความร่มเย็น โดยวันหนึ่งๆมีภารกิจที่ปฏิบัติ 5 ประการ ซึ่งเรียกว่า **พุทธกิจ 5** ดังนี้

1. เวลาเช้า

เสด็จบิณฑบาตเพื่อโปรดสัตว์ โดยการสนทนาธรรมหรือแสดงธรรม

2. เวลาบ่าย

แสดงธรรมแก่ประชาชน ที่มาเฝ้าบริเวณที่ประทับ

3. เวลาค่ำ

ประทานโอวาทแก่พระสงฆ์

4. เวลาเที่ยงคืน

ทรงตอบปัญหาเทวดา และพระมหากษัตริย์

5. เวลาใกล้รุ่ง

ทรงพิจารณาสัตว์โลกว่าผู้ใดมีนิสัยที่จะบรรลุธรรมได้ เพื่อจะเสด็จไปโปรดในเวลาเช้า

11

พุทธกิจ 5 ประการ

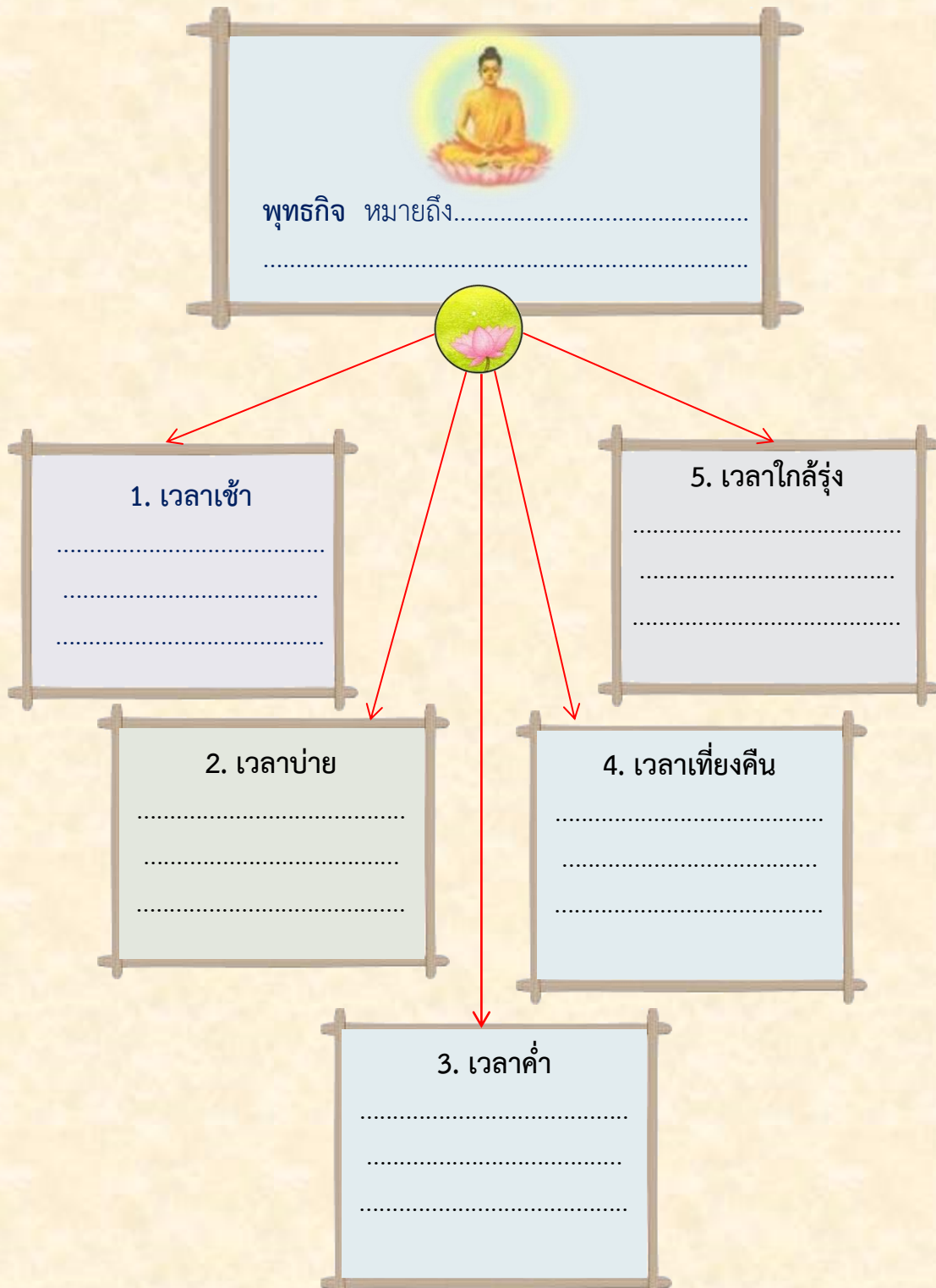
ภาพพุทธประวัติ ภาพที่ 1 - 11

ที่มา : <http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=26&t=45513&start=90>

แบบฝึกกิจกรรมที่ 5

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายข้อความต่อไปนี้ลงในแผนผังความคิด

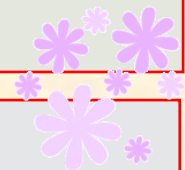
แบบทดสอบหลังเรียน

เล่มที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และพุทธประวัติ
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำ
เครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย
  - ก. เพราะประเทศไทยมีวัดและพระสงฆ์เป็นจำนวนมาก
  - ข. เพราะวัฒนธรรมของไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย
  - ค. เพราะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย
  - ง. เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

2. พุทธกิจ หมายถึงข้อใด
  - ก. การงานที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
  - ข. การบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้า
  - ค. การสะสมบารมีของพระพุทธเจ้า
  - ง. การปรินิพพานของพระพุทธเจ้า

3 พระสิทธัตถะกระทำความเพียรเป็นเวลานานเท่าใดจึงตรัสรู้

- ก. 4 ปี
- ข. 5 ปี
- ค. 6 ปี
- ง. 7 ปี

4. ข้อใดถือว่าเป็นมรดกที่สำคัญของพระพุทธศาสนาที่สำคัญต่อประเทศไทย

- ก. พระพุทธรูป
- ข. หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า
- ค. พระสงฆ์ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา
- ง. ศาสนสถาน และโบราณสถานต่างๆ

5. ในสมัยก่อน พ่อแม่มักพาลูกชายไปเรียนหนังสือกับใคร

- ก. ทหาร
- ข. พระสงฆ์
- ค. ผู้ใหญ่บ้าน
- ง. ญาติผู้ใหญ่

6. ธรรมในข้อใดเป็นเหตุให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช

- ก. สังขาร 4
- ข. เทวทูต 4
- ค. อวิชชา 4
- ง. ธาตุ 4

7. พระพุทธเจ้าเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์เพื่อทำพุทธกิจด้านใด

- ก. โลกัตถจริยา
- ข. ญาติัตถจริยา
- ค. พุทธัตถจริยา
- ง. พุทธจริยา

8. พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยเหลือหลอมพฤติกรรมของคนในสังคม
ยกเว้น ข้อใด

- ก. ความสามัคคี
- ข. ความเมตตากรุณา
- ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ง. ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

9. เพราะเหตุใดผู้ที่ไปทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้เสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์จึงไม่
กลับมาแจ้งข่าว

- ก. ทำงานไม่สำเร็จจึงไม่กล้ากลับมา
- ข. ตามหาพระพุทธเจ้ายังไม่พบ
- ค. ระหว่างทางถูกโจรป่าทำร้าย
- ง. ได้ฟังธรรมแล้วทูลขอบวช

10. ศิลปะในข้อใดที่มีการสร้างสรรค์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่

- ก. งานหัตถกรรมเครื่องจักสาน
- ข. งานแกะสลักผักผลไม้
- ค. งานจิตรกรรมฝาผนัง
- ง. งานเครื่องปั้นดินเผา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2549.
- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด, 2552.
- จงจรัส แจ่มจันทร์ และสุพน ทิมอ่ำ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา ป. 5. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ จำกัด, 2552.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร และคณะ. คู่มือครู สาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.5. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, 2554.
- _____. คู่มือครู สาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา ป.5. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ . จำกัด, 2552.
- วิริยะ บุญยนิवासน์ และคณะ. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ จำกัด, 2552.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2554.

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ก่อนเรียน		หลังเรียน	
ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ง	1	ค
2	ข	2	ก
3	ง	3	ค
4	ค	4	ง
5	ค	5	ข
6	ก	6	ข
7	ค	7	ข
8	ง	8	ง
9	ก	9	ง
10	ข	10	ค

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

- ....✓....1. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติไทย
- ....✓....2. คนไทยส่วนใหญ่และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงนับถือศาสนาพุทธ
- ....✓....3. คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ มีความเป็นมิตร มีความกตัญญู ส่วนหนึ่งมาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา
- ....✓....4. มรดกทางวัฒนธรรมด้านรูปธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลปกรรมด้านต่างๆ
- ....✓....5. วัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมทางพระพุทธศาสนา
- ....✗....6. จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม เป็นมรดกทางศาสนาด้านจิตใจ (ด้านรูปธรรม)
- ....✗....7. ความเห็นแก่ตัวเป็นพฤติกรรมของคนไทยที่ได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนา (ความโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ)
- ....✓....8. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นมรดกทางด้านจิตใจที่สืบทอดมาจากพระพุทธศาสนา
- ....✗....9. พระพุทธรูป เป็นผลงานด้านจิตรกรรม (ประติมากรรม)
- ....✗....10. หลักคำสอนของแต่ละศาสนาไม่เหมือนกัน จึงนำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันไม่ได้ (ได้เพราะทุกศาสนาสอนให้เป็นคนดี)

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 2

พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

- .....✓...1. ประวัติศาสตร์ชาติไทย มีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับพระพุทธศาสนา มาโดยตลอด
- .....✓...2. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมจะเน้นไปในการพัฒนาคนเป็นหลัก
- .....✗...3. การพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อม จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆกัน 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ และด้านปัญญา (พัฒนาทั้ง 3 ด้าน)
- .....✓...4. การพัฒนาด้านพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ทั้ง 3 ด้านนี้ ตามหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า ไตรสิกขา
- .....✗...5. การพัฒนาด้านปัญญา คือการพัฒนาพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต (การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ แนวความคิด ทศนคติ และค่านิยม)
- .....✓...6. ภาวนา 4 ประกอบด้วย พัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิตใจ และพัฒนาปัญญา
- .....✓...7. หลักธรรมที่สำคัญอีกหมวดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย คือ อริยสัจ 4
- .....✗...8. อริยสัจ 4 ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา และมรรค (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค)
- .....✓...9. การพัฒนาชาติไทยต้องพัฒนาให้สมดุลทั้งด้านวัตถุ และจิตใจ
- .....✓...10. หลักธรรมเรื่องโอวาท 3 คือ ไม่ทำชั่ว ทำความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 3

พุทธประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความต่อไปนี้เติมลงใน ที่สัมพันธ์กับข้อความแต่ละข้อ

สิทธัตถะ สวณลูมพินีวัน วันประสูติ ยโสธราหรือพิมพา ราชูล
เทวทูต 4 พระนางปชาบดีโคตรมี ปัญจวัคคีย์ อริยสัจ 4 ครูวิศวามิตร

1. พระพุทธเจ้าประสูติที่
2. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า
3. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 คือ
4. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ที่เจ้าชายสิทธัตถะพบคือ
5. เมื่อพระมารดาสวรรณคต เจ้าชายสิทธัตถะทรงได้รับการเลี้ยงดูจาก
6. เจ้าชายสิทธัตถะอภิเษกสมรสกับพระนาง
7. เจ้าชายสิทธัตถะ มีพระโอรสชื่อ
8. เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษาศิลปะวิทยาการต่างๆ กับ
9. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรียกว่า
10. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรด ปีนกลุ่มแรก

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 4

เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด
(ข้อละ 1 คะแนน)

- .....✕1. พระเจ้าสุทโธทนะทรงส่งครูวิศวามิตรไปทูลเชิญพระพุทธเจ้าเสด็จ
กรุงกบิลพัสดุ์ (อำมาตย์กาฬทายี)
- .....✓2. อำมาตย์กาฬทายี ได้เข้าเฝ้าและฟังธรรมเทศนาก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธา
และทูลขอบวช
- .....✓3. พระพุทธเจ้าได้เสด็จมากรุงกบิลพัสดุ์พร้อมเหล่าพุทธสาวกจำนวน
20,000 รูป
- .....✕4. พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทับอยู่ ณ วัดเวฬุวันวิหาร กรุงกบิลพัสดุ์
(วัดนิโครธาราม)
- .....✓5. พระพุทธเจ้าทรงแสดงพุทธานุภาพให้ปรากฏโดยการลอยพระองค์สู่อากาศ
เหนือเศียรพระประยูรญาติ เพื่อลดทิวามานะของพระประยูรญาติ
- .....✕6. ฝนโบกขรพรรษมีลักษณะเป็นน้ำฝนสีขาวบริสุทธิ์ (สีแดง)
- .....✓7. พระพุทธเจ้ารับสั่งให้พระสาวิตรีทำการอุปสมบทให้แก่พระราหุล
- .....✕8. พระราหุลบรรพชาเป็นสามเณรเมื่อมีพระชนมายุ 10 พรรษา (9 พรรษา)
- .....✓9. พระราหุลเป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา
- .....✓10. พระพุทธเจ้าได้ทรงออกพุทธบัญญัติว่า “ถ้าบุคคลใดมีความต้องการจะบวช
ในพระพุทธศาสนาจะต้องได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก่อน”

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 5

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายข้อความต่อไปนี้ลงในแผนผังความคิด

